

Szilencium

Szilencium

1975-ben született Pécsen. Költő, kritikus. Legutóbbi írását 2010. 12. számunkban közzöltük.

Mindig, amikor valaki szerelembe esik, előlről kezdődik az örökkévalóság. Ezt mondogattuk, ha kifogytunk a csöndből, erre gondoltunk, ha tenyerünkbe vettük a másikat, ebből merítettünk erőt, ha vak madarak vontak szűkülő köröket életünk köré. Nem tudom, van-e még közös mondatunk. Nekem többé nincs szavam, őt pedig a halál tiltotta el a beszédétől.

Kívülről szemlélve, mint külsőleg bármi, oly egyszerű ez is. Egy fiatal nő magányos sétája a tenger peremén, minden hajnalban és minden napszállatkor, akár hőség gyűrűzik a habok felett, akár hó hull az ég fenekéről. Keserű parti gyalogló, néma emlékműve egy valamikori életnek, hajdani mézek kallódó tanúja: ezt láthatná, aki ezen az elhagyatott síkon a dobogó lét nyomába eredne.

Tud-e most rólam, akivel minden tudásban osztoztam? Ráérez-e egy-egy gyanútlan pillanatban arra, hogy itt vagyok, szakadatlanul és végérvényesen vele és csakis vele?

Én már tudom, mire képes a tenger, ha holtak hamuját hintik szét hullámaiba. Már ismerem a túlsó lakozás titok nélküli szépségét. És képes vagyok örülni szerencsémnek: a balesetemre nem emlékszem, a halálon fények segítettek át, a vizek testüket ajánlották a régi matéria helyett. Jó tengernek lenni, és mindennap gyönyörködni a kedvesben. Rossz némának lenni, bizonytalanságban az érzései felől.

Így várok csak, a napra, amikor, a percre, amikor, az új életre, amikor boldog lesz és újra büntelen a drága arc.

Amikor valaki meghal, új örökkévalóságnak kell kezdődnie, nevezzük bár másík szerelemnek, bízom passzátszelekre egyetlen bölcsességemet.

De ki hisz manapság a szilenciummal sújtott tengernek?

Oázis

Nem tudom, milyen bolygó és miféle sivatag ez. Két nap tűz szakadatlanul, itt sosincs éjszaka. Azt mondták, az oázisban választ kapok mindenre, s a térkép, amely elvezet a vizek és válaszok menhelyéig, közelebb van, mint gondolnám. Úgy érzem, már arcom sincs; fölégette a hőség, széthordta a szél. Meg fogok halni. Még három lépés. Még kettő. Ez a dűne sem különbözik a többitől, itt sem találok egyebet, mint homokot és halált, s egy porladó árnyat, amely valamikor én voltam. Visszanézve lábnyomaim vonalára megrettenek és elcsodálkozom. Keszekusza ábra, egymást metsző ösvények depressziója. Is-

merős labirintus. De honnan ismerős, és labirintus-e valóban? Kitárom a tenyerem. Látni próbálok. Száraz vágatok, jó sok kallódó kincse. Olyan, akár egy elfeledett térkép. A szív- és a sorsvonal ismerős labirintusba rendeződik. Föltekintek. A sivatag és a tenyerem mintázata, semmi kétség, egymást mímeli. Nem akarom tudni, miért. Elindulok, a sors és a szív egyenesét követve. Vissza, a magam kijárta utakon. El fognak vezetni az oázisig. A térképkészítők (a sivatag mérnökei? kezem alkotója?) bölcsőbbek voltak a halálnál. A horizonton látni valamit. Boldogabban vánszorgok büntetésem vagy jutalmam felé.

Ébredés

Magasan állt a nap, amikor felébredt. Vasárnap van, nyugtatta magát hunyorgó szemmel, nem késett el a munkából, nem mulasztotta el az életet. Megérdemli a vízszintes test hétvégi ajándékát, kijár neki a déli derű az átrobotolt napok után. Nyújtózkodott, mint egy hányaveti macska. Mosolygott, ahogy csak jótét fejedelmek szoktak, s ők is csupán a rajzfilmekben. Szőlőültetvények termékeny nyugalma járta át. De mindez pillanatok alatt történt; a nedvesség érzete és a szellős ringatózása kikököcsentette, fölriasztotta. Kinyitotta a szemét, körbenézett, azután visszacsukta, hogy újra kinyissa, újra körülméleljen, és ne higgye el, amit lát, ami körös-körül hullámzik és háborog, ne adjon hitelt az ágyon túli valóságnak: a hihetetlennek. Az ágya egy idegen óceán közepén sodródott. (Melyik óceán nem idegen?, kérdezhetette volna magától, ha eszébe jut egyetlen szó is.) Felült, óvatosan, feltérdelt, kétségbeesetten, forgolódva tájékozódni próbált, félig nyöszörögve, félig ordítva. Hova tűnt a szobája? Hova a város és a világ? Mi történt vele, míg aludt? Este még önmaga volt, párnák és hiedelmek elégedett foglya. Most pedig? Se önmaga, se más, se senki: kontúros üresség, a láthatártól láthatárig húzódó végtelen újdonsült lakója. Istenem, gondolta. Ez lehetetlen, gondolkodott tovább. Ha nem álom, akkor rémálom, zárta le a gondolatmenetet. Madarakat vett észre. Nem messze tőle köröztek a víz fölött. Az egyik kivált a kis csapatból, s szelíd szárnycsapásokkal megindult felé. Térden állva, önkéntelenül is összekulcsolt kézzel várta az érkezőt. A madár nőttön-nőtt, glóriája egyre fényesebb és meggyőzőbb volt. Alleluja, akarta kiáltani, de a hang örökre a torkában rekedt. Isten hozott köztünk, szerette volna hallani a madártól, de a fülét sós szelek tömték be. Nem csoda: repült. Egy ágy felé, amely az óceán közepén sodródott, rajta egy pizsamás, térdeplő alakkal, akinek nem volt arca, csak imára zárt keze, s aki egész testével őt, a valóság hírnökét várta.

Hírek a világitótoronyból

Tengeri permet őszi tálon, / a tájon hűs eső szitaljon, / angyalt gyönggyel előcitáljon — énekelte a kislány. A toronyból figyelte őket. Nem is a par-ton: inkább a tenger peremén lépkedtek. Egy idősebb férfi hosszú kabátban, s kezében egy kisebb kéz, a kislányé, akiről már annyit hal-lott. Itt vannak hát. A szíve, akár egy zúgóba zuhant szikla, súlyos volt és végleges. *Nem érdemlem meg, hogy jó legyek*, mondta a kislány-nak köszönés helyett, amidőn a különös páros elért a toronyig, s fel-kapaszkodott a fények magasába. Az idős férfi hallgatott, ő csak kí-sérő volt, pótolhatatlan kellék egy sorstörténetben. A kislány újabb énekkel válaszolt: *Ha írsz, a betű olyan szép legyen, / mint két halál között a szerelem, / s anyagtalan, akár az első rózsa / fényekből kifeslő absztrakci-ója*. Zavartan áldogált két vendége között. A férfi a látóhatárt für-készte, a lány a szívét. Teát főzött nekik. Közben végiggondolta, mi vezetett idáig. Hogy miért érezte úgy: ebben a világon kívül eső szeg-letben nemcsak a hivatását, de önnönmagát is meglelte végre; s ez mégsem volt elég. Segítségére volt szüksége, de nem emberekére. Azokról lemondott az első adandó alkalommal. Minél tovább be-szélgetünk, hogy megértsük egymást, annál több szó áll közénk, s annál kevésbé értjük egymást, gondolta. Mert magasba zsúfolt örö-meinknél is fontosabb a kérdés: Meghalhat és feltámadhat-e egy an-gyal? És ez csak az első kérdés; a többi hosszadalmas sorban, türel-mesen áll ajtónk előtt. A lányról ebben a feldúlt állapotában olvasott híreket, a misztériumszamba menő arc gyűrött újságlapokon tűn-döklött föl előtte. Senki sem értette, mitől ennyire bölcs egy hatéves, vak kislány; senki sem sejtette, honnan a jövőbelátás képessége benne; senki sem érte föl ép ésszel, mi végre sétál tengerek peremén, dalokat dúdolván és madaraknak köszöngetve, mégse boldogtalanul, mégse fölöslegesen, mégse bolondmód. Megitták a teát. A férfiak kezét fogták, a kislány mosollyal búcsúzott el. Táncolva lépdelt a lép-csőfokokon, derengve távolodtak. Megrázta magát, mint egy zsi-bbadt kutya. Megélesítette a tekintetét. Az ablakból jól látott mindent. A hajó nélküli vizet (erre nem vezetett kereskedelmi útvonal), a nap-tól elhagyott tájat (itt a köd állandó tartozéka volt a létezésnek). Végül, mert a szokásosnál is jobban összpontosított, saját tükörké-pére lett figyelmes. Szakállas, elgyötört arc, fáradt, dologtalan sze-mek. A háta mögött pedig — ezt is az ablak másvilágában látta — idegen papír és toll az asztalon. A kislány hagyatéka, eszmélt rá. Bölcs tanácsnál többet: a bölcsesség lehetőségét bízta rá. Igen, talán a szavak, gondolta. Talán ha megírok mindent. Majd akkor. S akkor újra eljönnek talán, a hosszú kabátos és a madaraknak köszöngető, el-jönnek újra, bölcsességért, válaszokért, dalokért és madarakért, de az is jó lesz, ha csak egy bögre világvégi teáért.

Anyák Szigete

Úrvándorok mesélik (de talán csak én hiszem el nekik), hogy a nyelv varázslatába csöppenünk s a költészet közhelyei sereglenek kezünk alá mindig, amikor beszédbe fogunk. „Jó reggelt”, mondjuk, és a történelem mélyeiből szól a hangunk. „Kissé sós”, dűnnyögjük, és mezopotámiai szakácsok rutinja beszél belőlünk. „Isten”, suttogjuk, és meglehetősen csupán egy nagyobb Isten metaforájával van dolgunk. Ám az úrvándorok másról is mesélnek. A tizennegyedik párhuzamos univerzum legkülönösebb bolygójáról, amelyet úgy neveznek: Anyák Szigete. Azt rebesgetik, nem lakik ott senki. A második flaska után hozzáteszik: nem is járt még arra senki. És az asztal alól, mielőtt hortyogásba fúl minden hősiességük, még föltolong utolsó üzenetük: csodálatos hely az Anyák Szigete. S valóban, a növények türelme is ezt a tudást őrzi, a sakkbábuk mitológiája is erre mutat, a szerelem és az eső közös szemantikájából is ez világlik elő. Hogy szép a platánok levele virradatkor és még szebb az arc, ha a másik tenyerében találjuk és a miénk, de legszebb a Sziget, ez a különös bolygó a tizennegyedik párhuzamos univerzumban; lakatlan, de jóság bélelte völgyeivel, néptelen, de gondosan elsimogatott fennsíkjával, látszatra kopár, mégis a szeretet esztétikáját hirdető domborzatával. Úgy lehet, ott áll képszenlében — misztériális minőség gyanánt — mindaz, ami az összes párhuzamos és keresztező és kitérő univerzum mindahány valóságában és történetében és verssorában anyák alakját ölti, gyöngéd derűvel kárpótolván az alvási paralízisért, amelyet félreértésből életnek hívunk. Mi lehet igaz mindebből? Nem tudom. Továbbadtam, amit az úrvándorok mesélnek (bár talán csak te hiszed el nekem).

Lovaink homloka

Nem angyaloknak vagyunk híján, hanem szemünk nincs, hogy észrevegyük: mindenki angyal. Nem az unikornisokat nélkülözzük, hanem a kezet, amellyel kitapinthatnánk lovaink homlokán a láthatatlan szarvat. Nem a csodák hiányoznak a világból, hanem mi nem vagyunk jelen a létezésben.

Nem írni és olvasni és szeretni nem tudunk hit nélkül, hanem hit nélkül nincs, aki írjon és olvasson és szeressen.

Nincs, nélkül, nem.

Mindenki.

JÁSZ ATTILA

hiányzó részlet. Basó Bátaisanyi Ismeretleneinek ír

*függöny választja
el az épp haldoklókat
a falon tükör*

*mint a nevetés
végigsimított rajtam
bokrok közt a szél*

*sötét van és nem
kapcsolom fel a villanyt
egyedül vagyok*

*

*ismeretlenek
járnak bennem éjszaka
kavicsos az út*

*mint egy feleség
rád várok teát főzők
folyton egyedül*

*amikor nézem
mintha egy tüköröt látna
arcom helyén*

*

*teszek a tűzre
kiengedem a macskát
vissza az ágyba*

*szobor hiányzó
fejének helyére ül
hajnali fényfolt*